

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 17. decembrī
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2021/0422(COD)**

14459/21
ADD 3

JAI 1316
COPEN 428
ENV 975
DROIPEN 156
CODEC 1558
IA 213

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 15. decembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2021) 466 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS - Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI, ar ko paredz noteikumus par vides krimināltiesisko aizsardzību un ar ko aizstāj Direktīvu 2008/99/EK

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2021) 466 *final*.

Pielikumā: SWD(2021) 466 *final*

Briselē, 15.12.2021.
SWD(2021) 466 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI,
ar ko paredz noteikumus par vides krimināltiesisko aizsardzību un ar ko aizstāj
Direktīvu 2008/99/EK

{COM(2021) 851 final} - {SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums Direktīvas par noziegumiem pret vidi (Direktīva 2008/99/EK) pārskatīšanai

A. Rīcības nepieciešamība

Problēmas būtība un nozīme ES mērogā

Šis ietekmes novērtējums veikts pēc Direktīvas par noziegumiem pret vidi (*ECD*) izvērtēšanas. Noziegumiem pret vidi ir negatīva ekoloģiskā, sociālā un ekonomiskā ietekme, un tā ir ceturtā lielāko peļņu nesošā noziedzības joma pasaulē, kurā saskaņā ar aplēsēm noziedznieki ik gadu iegūst aptuveni 260 miljardu ASV dolāru. *ECD* ir galvenais horizontālais ES instruments vides krimināltiesiskai aizsardzībai. Izvērtējums, kas tika pabeigts 2020. gadā, parādīja, ka *ECD* bija radījusi vienotu ES satvaru attiecībā uz galvenajām noziegumu pret vidi kategorijām, bet praksē tam nebija ietekmes. *ECD* nepalielināja notiesājošu spriedumu skaitu un piemēroto sankciju apmēru dalībvalstīs. Izvērtējumā tika konstatētas šādas galvenās konkrētās problēmas:

- 1) *ECD* darbības joma (definēta divos *ECD* pielikumos un noziedzīgo nodarījumu sarakstā *ECD* 3. pantā) ir novecojusi un definēta sarežģītā veidā, kavējot rezultātīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un pārrobežu sadarbību;
- 2) noziegumu pret vidi definīcijas ir neskaidras un kavē rezultātīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm un to iekšienē;
- 3) sankciju apmēri nav iedarbīgi un atturoši visās dalībvalstīs;
- 4) pārrobežu sadarbība ir pārāk ierobežota;
- 5) politikas veidotājiem un praktizējošajiem speciālistiem trūkst izpratnes par noziegumu pret vidi būtību un mērogu un tiesībaizsardzības pasākumu rezultativitāti, jo statistikas datu vākšana, apstrāde un apmaiņa ar tiem ir ierobežota;
- 6) izpildes panākšanas ķēde noziegumu pret vidi jomā nav rezultātīva, cita starpā tāpēc, ka trūkst apmācības un specializācijas, kā arī tāpēc, ka netiek nodrošināta pietiekama koordinācija un sadarbība starp dažādiem vides tiesību aktu izpildes līmeņiem.

Sasniedzamie mērķi

Iniciatīvas mērķis ir panākt labāku vides aizsardzību, rezultātīvāk atklājot un izmeklējot noziegumus pret vidi un veicot kriminālvajāšanu un piemērojot sankcijas par šādiem noziegumiem.

Konkrētāk, mērķi ir šādi:

- 1) uzlabot izmeklēšanas un kriminālvajāšanas rezultativitāti, atjauninot direktīvas darbības jomu un iekļaujot īstenojamu un vienkāršu mehānismu direktīvas atjaunināšanai;
- 2) uzlabot izmeklēšanas un kriminālvajāšanas rezultativitāti, precizējot vai atceļot neskaidros terminus, kas izmantoti noziegumu pret vidi definīcijās 3. pantā;
- 3) nodrošināt iedarbīgus, atturošus un samērīgus sankciju veidus un apmērus noziegumiem pret vidi;
- 4) uzlabot pārrobežu sadarbības rezultativitāti attiecībā uz noziegumiem pret vidi;
- 5) uzlabot informācijā balstītu lēmumu pieņemšanu par noziegumiem pret vidi, uzlabojot statistikas datu vākšanu un apmaiņu; un
- 6) uzlabot valstu izpildes panākšanas ķēžu (izmeklēšanas, kriminālvajāšanas, sankciju piemērošanas) darbības rezultativitāti.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)

Noziegumiem pret vidi, piemēram, nopietniem ūdens un gaisa piesārņojuma veidiem, jūras piesārņojumam un ķīmisko vielu, atkritumu un savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīgai tirdzniecībai, parasti ir pārrobežu ietekme. Lai apkarotu šos pārrobežu noziegumus, visā ES ir jānodrošina vienādi nosacījumi noziegumu pret vidi un sankciju definēšanai. Tas atvieglotu dalībvalstu attiecīgo tiesu iestāžu sadarbību. Noziedzīgu nodarījumu izdarītāji, tostarp pārkāpēji, kuri ir juridiskas personas, vairs nevarētu palikt nesodīti, piemēram, izvēloties darboties no dalībvalstīm, kurās ir visieciētīgākie tiesību akti.

B. Risinājumi

Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais risinājums (ja ir). Iemesli (ja nav).

Komisija ir izstrādājusi vairākus likumdošanas un nelegislatīvus politikas risinājumus. Agrīnā posmā tika apsvērti un noraidīti šādi risinājumi: 1) atcelt direktīvu vai 2) risināt konstatētās problēmas, izmantojot tikai nesaistošus pasākumus, piemēram, ES norādījumus par definīciju interpretāciju un sankciju apmēru.

Pamatojoties uz novērtējumu, vienīgais reālais risinājums, kā sasniegt noteiktos konkrētos mērķus, ir direktīvas pārskatīšana. Tas neizslēdz iespēju atbalstīt nelegislatīvus pasākumus ("galvenais risinājums"). Saskaņā ar šo galveno politikas risinājumu ietekmes novērtējumā ir noteikti un pilnībā izvērtēti šādi apakšrisinājumi ("risinājumi") katra konkrētā mērķa sasniegšanai.

1. mērķis

- 1.a risinājums: atjaunināt spēkā esošo tiesību aktu sarakstu pielikumos, 3. pantam pievienot jaunas attiecīgas noziegumu kategorijas; ieviest komiteju procedūru, lai atjauninātu pielikumus.
- 1.b risinājums: vispārīgi atsaukties uz attiecīgajiem nozaru tiesību aktiem un svītrot pielikumus; precizēt definīciju par to, kas ir noziegums pret vidi 3. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu uzskaitījumā, un pievienot jaunas attiecīgas noziegumu kategorijas.
- 1.c risinājums: direktīvā definēt noziegumus pret vidi, neizvirzot prasību par attiecīgo ES nozaru tiesību aktu pārkāpuma konstatēšanu.

Vēlamais risinājums ir 1.b risinājums, jo tas rada lielāku juridisko skaidrību par to, kuri nozares tiesību aktu pārkāpumi ir noziegumi pret vidi. Nākotnē direktīva — tāpat kā pašlaik — ir jāatjaunina Eiropas likumdevējam, jo vienkāršāks mehānisms, proti, komiteju procedūra, direktīvas būtiskajiem elementiem nav piemērojams. Noziegumu pret vidi definīcija ir būtisks elements.

2. mērķis

- 2.a risinājums: precīzāk definēt direktīvā lietotos neskaidros terminus (piemēram, "būtisks kaitējums").
- 2.b risinājums: atcelt neskaidros terminus, piemēram, "būtisks kaitējums", un noteikt kriminālatbildību par "riskantu rīcību" apdraudējuma noziegums).
- 2.c risinājums: 2.a un 2.b risinājuma kombinācija.

Vēlamais risinājums ir 2.c risinājums.

3. mērķis

- 3.a risinājums: ieviest minimālos un maksimālos sankciju apmērus.
- 3.b risinājums: 3.a risinājums, kā arī atbildību pastiprinoši apstākļi un papildu sankcijas.
- 3.c risinājums: 3.b risinājums un pienākums saistīt naudas sodu apmēru ar juridisko personu finansiālo stāvokli un/vai nelikumīgu peļņu.

Vēlamais risinājums ir 3.c risinājums.

4. mērķis

Noteikumu kopums, kas tieši veicina pārrobežu sadarbību, piemēram, saskaņoti iedarbīgi izmeklēšanas instrumenti, pienākums sadarboties ar Eiropola, *Eurojust* un *OLAF* starpniecību un noteikumi par jurisdikciju.

5. mērķis

- 5.a risinājums: noteikt dalībvalstīm pienākumu vākt un regulāri sniegt Komisijai statistikas datus par noziegumiem pret vidi.
- 5.b risinājums: 5.a risinājums un dalībvalstu pienākums vākt un ziņot statistikas datus atbilstoši saskaņotiem kopīgiem standartiem.

Vēlamais risinājums ir 5.b risinājums.

6. mērķis

Pienākumu kopums, kas paredzēts, lai veicinātu praktisko īstenošanu, piemēram, mērķtiecīgu un regulāru apmācību nodrošināšana visos izpildes panākšanas ķēdes līmeņos, visaptverošas valstu stratēģijas noziedzības apkarošanai vides jomā un informētības veicināšanas pasākumi.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Lielākā daļa ieinteresēto personu, piemēram, tiesībsardzības speciālisti un to ES līmeņa tīkli, ES aģentūras, piemēram, *Eurojust* un *Eiropols*, *NVO*, dalībvalstis, uzņēmumi un akadēmiskās aprindas, piekrīt, ka *ECD* ir jāuzlabo un ka ir nepieciešama ES rīcība. Tās atbalsta *ECD* pārskatīšanu, nevis nesaistošu pasākumu ieviešanu vai tikai *ECD* darbības jomas atjaunināšanu. Gandrīz visas ieinteresētās personas piekrīt risinājumiem, kas ierosināti saskaņā ar katru konkrēto mērķi, ar vienu izņēmumu attiecībā uz *ECD* darbības jomu (1. mērķis, 1.c risinājums — nav izvēlēts kā vēlamais risinājums, sk. iepriekš). Šis risinājums paredz, ka noziegumi pret vidi *ECD* tiktu definēti neatkarīgi no administratīvo tiesību pārkāpuma. Tomēr dalībvalstis un akadēmiskās aprindas, ar kurām notika apspriešanās, un ievērojams skaits nozares ieinteresēto personu uzskata, ka saikne starp krimināltiesībām un administratīvajām tiesībām ir nepieciešama, lai nodrošinātu juridisko noteiktību uzņēmumiem, kas ievēro nozaru tiesību aktus. Citas ieinteresētās personas atbalsta noziegumu pret vidi nošķiršanu no nozaru tiesību aktiem, lai novērstu to, ka noziedzīgu nodarījumu izdarītāji, kas nodarījuši ļoti smagu kaitējumu videi, izvairās no kriminālatbildības.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus dos vēlamais risinājums (ja tāds ir, neskaitot galvenos risinājumus)?

Saskaņā ar novērtējumu vēlamais risinājumu kopums iedarbīgi sekmētu galveno problēmu risināšanu un vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu. Rezultatīvāka noziegumu pret vidi atklāšana, izmeklēšana, kriminālvajāšana un sankciju piemērošana saistībā ar tiem, visticamāk, palīdzēs samazināt noziegumu pret vidi ietekmi salīdzinājumā ar pamatscenāriju. Tā kā kvantitatīvie dati par ietekmi ir ierobežoti, risinājumu iespējamā ietekme ir balstīta uz ekspertu un ieinteresēto personu viedokļiem, ja iespējams, papildinot tos ar datiem.

Saskaņā ar **1. mērķi** svītrojot pielikumus un to vietā precizējot 3. pantā norādītās definīcijas attiecībā uz noziegumiem pret vidi, kā arī tajā pašā pantā pievienojot jaunas kategorijas attiecībā uz noziegumiem pret vidi, iespējams uzlabot noziegumu pret vidi izmeklēšanas un kriminālvajāšanas rezultativitāti, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu sadarbību. Tomēr nākotnē direktīva būtu arī regulāri jāatjaunina, izmantojot likumdošanas procedūru, lai direktīvas darbības jomā iekļautu jaunas noziegumu pret vidi jomas. Nav vienkāršāka veida, kā to izdarīt, jo noziegumu pret vidi kategoriju definīcijas ir būtisks direktīvas elements un par to ir jāpieņem lēmums Eiropas likumdevējam.

Saskaņā ar **2. mērķi**, lai pienācīgi reaģētu uz noziedzīgiem nodarījumiem pret vidi, nepieciešams definēt gan apdraudējuma noziegumus, gan noziegumus, kuriem jānosaka radītais kaitējums. Pašreizējā direktīva ir balstīta uz šo divu veidu noziegumu definīciju kombināciju. Priekšlikumā būs jāiekļauj jaunas apdraudējuma noziegumu kategorijas un skaidrāk jāprecizē, par kurām darbībām nosaka kriminālatbildību. Tai būs arī jāpievieno informācija, kas ļaus noteikt, kas var radīt kaitējumu videi.

Neskaidru terminu, piemēram, “*būtisks kaitējums*” un “*niecīgs vai ievērojams daudzums*”, precīzākas definīcijas uzlabos direktīvas skaidrību. Koncentrēšanās uz apdraudējuma noziegumiem un riskantu rīcību ļaus iedarbīgi piemērot sankcijas gadījumos, kad ir grūti noteikt faktisko kaitējumu vai kad kaitējums nav nodarīts. Tādējādi abu risinājumu kombinēta piemērošana var paaugstināt noziegumu pret vidi izmeklēšanas un kriminālvajāšanas rezultativitāti.

Vēlamais risinājums saskaņā ar **3. mērķi** nodrošinās iedarbīgākus, samērīgākus, atturošākus un vienotākus sankciju

apmērus visā ES un praktisku piemērošanu visā ES. Turklāt brīvības atņemšanas maksimālo sodu minimālie apmēri nodrošinās tiesībsardzības speciālistiem piekļuvi izmeklēšanas instrumentiem, kas ir pieejami tikai attiecībā uz noziegumiem, par kuriem soda ar noteiktu maksimālo sodu minimālo apmēru. Tas nodrošinās rezultatīvāku izmeklēšanu un veicinās pārrobežu sadarbību.

Pasākumi saskaņā ar **4. mērķi** tieši veicinās pārrobežu sadarbību, papildinās un pastiprinās viens otru un nodrošinās rezultatīvākas izmeklēšanas, jo daudzas ar noziegumiem pret vidi saistītas lietas var sekmīgi izmeklēt tikai pārrobežu līmenī.

Vēlamais risinājums saskaņā ar **5. mērķi** nodrošinās kopīgi noteiktu minimālo standartu datu vākšanai par procedūrām, kas saistītas ar noziegumiem pret vidi, un tādējādi visā ES salīdzināmus statistikas datus.

Pasākumu kopums, kas ierosināts saskaņā ar **6. mērķi**, pozitīvi ietekmēs rezultativitāti uz vietas visos izpildes ķēdes līmeņos (inspektori, policija, prokuratūra, krimināltiesneši).

Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāds ir, neskaitot galvenos risinājumus)

Šim priekšlikumam irniecīga ietekme gan uz dalībvalstu, gan Komisijas budžetu. Konkrēta informācija par finansiālo ietekmi uz Komisiju ir atrodama tiesību akta finanšu pārskatā, kas pievienots šim tiesību aktu kopumam.

Eiropas Komisija

Komisijai ir divu veidu izmaksas: vienreizējas un regulāras.

Pirmā finansiālā ietekme uz Komisiju ir saistīta ar pārskatīšanas piekto mērķi: uzlabot statistikas datu vākšanu un ziņošanu par noziegumiem pret vidi. Kopējās izmaksas ir sadalītas trīs izdevumu veidos:

- minimālo standartu noteikšana: aptuveni 110 000 EUR (vienreizējas izmaksas);
- standartu uzturēšana: aptuveni 16 000 EUR (regulāras izmaksas);
- Komisijas divgadu ziņojums par dalībvalstu datiem: aptuveni 25 000 EUR (regulāras izmaksas).

Papildus izmaksām, kas saistītas ar pārskatīšanas piekto mērķi, Komisijai būs jāparedz arī cita veida vienreizējas izmaksas, proti, tās ziņošanas pienākumu izmaksas. Tiesību akta priekšlikumā noteikts, ka Komisijai būs jāsaņem divi ziņojumi:

- par direktīvas transponēšanu dalībvalstīs: izmaksās 405 000 EUR (vienreizējas izmaksas);
- pētījums par direktīvas īstenošanas rezultativitāti, izmantojot vairākus rādītājus: izmaksas būs aptuveni 420 000 EUR (vienreizējas izmaksas).

Dalībvalstis

Direktīvas finansiālā ietekme uz dalībvalstīm ir saistīta ar trim pārskatīšanas mērķiem: uzlabot rezultatīvu sadarbību un koordināciju starp dalībvalstīm (4. mērķis), uzlabot statistikas datu vākšanu un ziņošanu par noziegumiem pret vidi (5. mērķis) un uzlabot izpildes panākšanas ķēdes efektīvu rezultatīvu darbību (6. mērķis).

Attiecībā uz 4. mērķi izmaksas visām dalībvalstīm ir divējādas: izmeklēšanas instrumentu izmaksas un valstu kontaktpunktu izveides izmaksas.

- Izmeklēšanas instrumenti: nebija pieejami dati pirmā izmaksu novērtējuma veikšanai.
- Valsts kontaktpunktu izveide: izmaksas visām dalībvalstīm svārstīsies no 475 000 EUR līdz 792 000 EUR.

Attiecībā uz 5. mērķi dalībvalstīm var noteikt vairākus izmaksu veidus:

- valsts koordinācijas procedūras izveide: izmaksātu 146 000 EUR visām dalībvalstīm;
- minimālo standartu noteikšana: izmaksātu 281 000 EUR;
- minēto standartu uzturēšana visās dalībvalstīs: tas izmaksās 35 000 EUR;
- koordinācija, vākšana un ziņošana: izmaksās 220 000 EUR visām dalībvalstīm.

6. konkrētais mērķis —

- apmācības izmaksas visām dalībvalstīm būs aptuveni 8 000 000 EUR;
- valstu stratēģijas:
  - vienreizējas izmaksas aptuveni 864 000 EUR apmērā visām dalībvalstīm;
  - regulārās izmaksas aptuveni 324 000 EUR apmērā visām dalībvalstīm.
- Ar šo direktīvu saistītā darbinieku skaita pieauguma izmaksas tiek lēstas 4 miljonu EUR apmērā visām dalībvalstīm.

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

Uzņēmumi, visticamāk, gūs labumu no iedarbīgas tiesībaizsardzības, jo tā aizsargās tos no negodīgas konkurences, ko rada uzņēmumi, kuri veic nelikumīgu darbību. Uzņēmumi, kas ievēro noteikumus, gūs labumu arī no tā, ka tiks samazināts kaitējums visas nozares reputācijai, ko var radīt noziedzīgas darbības. Iedarbīga krimināltiesību aizsardzība neradītu papildu finansiālu slogu, jo atbilstības nodrošināšanas izmaksas izriet no nozaru tiesību aktiem, nevis no direktīvas.

Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Mēreni palielināsies administratīvais slogs un izmaksas saistībā ar statistikas datu vākšanu un vienību izmaksām un apmācību visā izpildes panākšanas ķēdē. Direktīvas pārskatīšanas mērķis ir veicināt izpildes panākšanas ķēdes darbības rezultativitāti. Paredzams, ka tas izraisīs to lietu skaita pieaugumu, kuras tiek izskatītas, rezultatīvi izmeklētas un kurās ir pieņemts notiesājošs spriedums. Tas savukārt varētu radīt vajadzību nodarbināt vai pārcelt papildu darbiniekus (policiju un prokuroorus) uz tiesībaizsardzības jomu, kas saistīta ar noziegumiem pret vidi.

Cita nozīmīga ietekme

Paredzams, ka noziegumu pret vidi samazināšanai būs labvēlīga ietekme uz veselību (piemēram, samazinot piesārņojumu), ekonomiku (samazinot negodīgu konkurenci un nodokļu zaudējumus) un biodaudzveidību. Iniciatīvai, visticamāk, būs pozitīva ietekme uz pamattiesībām, uzlabojot vides aizsardzību (Hartas 37. pants) un uzlabojot cieņu, veselību un labklājību (1., 2., 3., 24., 31., 34. un 35. pants).

Proporcionalitāte

Saskaņā ar proporcionalitātes principu ierosinātie pasākumi nepārsniegs to, kas ir vajadzīgs šo mērķu sasniegšanai. Vēlamie risinājumi saskaņā ar 4., 5. un 6. mērķi radītu izmaksas dalībvalstīm, bet arī uzlabotu iedarbīgu vides krimināltiesisko aizsardzību. Kopumā vēlamo risinājumu līdzsvars ir pozitīvs, jo rezultāts labvēlīgi ietekmēs vidi, kā arī ekonomiku un sabiedrību.

D. Papildu pasākumi

Papildus regulārai ziņojumu sagatavošanai, pamatojoties uz dalībvalstu iesniegtajiem statistikas datiem, Komisija izvērtēs iniciatīvas īstenošanu, lai novērtētu, vai politikas mērķi ir sasniegti.